

Lịch Sử Một Vài Sinh Hoạt Của Cộng Đoàn Công Giáo Việt Nam Trong Giáo Phận Metuchen.

Phan Văn An

Cộng Đoàn Đức Mẹ Hồn Xác Lên Trời của người Công Giáo Việt nam tại Giáo phận Metuchen được thành lập vào trung tuần tháng 7 năm 1987. Nhưng “Vạn sự khởi đầu nan”. Mặc dầu được thành lập và được Giáo phận chính thức cho phép hoạt động, nhưng trong thời gian đầu mới chỉ có những sinh hoạt về Phụng Vụ vào những ngày Chúa nhật. Còn những sinh hoạt khác phải có thời gian mới bắt đầu vào khuôn khổ sinh hoạt bình thường. Sau đây, trong tinh thần “Ôn cố tri tân, xin ghi lại những sinh hoạt đã có trong Cộng Đoàn.

1/ Chương Trình Tôn Vương Đức Mẹ Tại Gia Đình:

Vào khoảng giữa năm 1991, do sáng kiến của hai anh H và N và được sự chấp thuận của cha quản nhiệm đương thời, phong trào Tôn Vương Đức Mẹ tại các gia đình được bắt đầu thực hiện. Sau thời gian ban đầu, hai anh giao sinh hoạt này cho Cộng Đoàn phụ trách. Người đầu tiên chịu trách nhiệm phối hợp chương trình này là anh P.V.A. Lúc này Cộng Đoàn chưa có website...nên người điều hành chương trình phải gọi đến từng gia đình để mời gọi và sắp xếp chương trình. Nếu gia đình nào chấp nhận thì vào buổi tối Thứ bảy, Tượng Đức Mẹ sẽ được rước tới gia đình và chương trình Tôn Vương được thực hiện. Cùng đến với Mẹ, có một số quý ông bà, anh chị em và một số em nhỏ cùng đi với cha mẹ. Chương trình “Tôn Vương Đức Mẹ tại gia đình” được khai mạc vào lúc

7.00 PM vào mỗi tối Thứ bảy. Nội dung chương trình đã được dọn sẵn trong một tập sách nhỏ “Suy Tôn Mẹ Là Nữ Vương Gia Đình”. Nội dung chương trình gồm phần khai mạc, phần sám hối, lần chuỗi Mân côi, thánh ca về Đức Mẹ, kinh Dâng Gia đình, lời nguyện gia đình, bài thánh ca Về Đức Mẹ và cuối cùng là phép lành kết thúc nếu có linh mục tham dự. Chương trình tôn vương kéo dài khoảng 30 đến 40 phút. Sau đó quý ông bà, anh chị em có thể ở lại hàn huyên, tâm sự và thưởng thức những gì gia chủ khoản đãi.

Để việc “Suy Tôn Mẹ Là Nữ Vương Gia Đình” được kéo dài, Ban Phụng Vụ còn mời gia đình tham gia vào việc phụng vụ vào ngày Chúa nhật sau đó như đọc sách thánh, dâng của lễ.

Để việc rước tượng được dễ dàng và người tham dự được thuận tiện, ban điều hành thường sắp xếp theo từng vùng, chẳng hạn vùng Metuchen, Piscataway, S. Plainfield v.v. Tổ chức này vẫn còn duy trì trong Cộng Đoàn đến hôm nay, nhưng vì nhiều hoàn cảnh nên không được thường xuyên như lúc mới bắt đầu. Vì lòng yêu mến Đức Mẹ và vì những phúc lợi thiêng liêng, kinh mời các gia đình trong Cộng Đoàn cố gắng tham gia chương trình một cách nhiệt tình hơn.

2/ Rước Kiệu Đức Mẹ:

Trong những năm đầu khi bắt đầu đến sinh hoạt tại giáo xứ Saint James, (1995) nhờ địa điểm rộng rãi và thuận tiện, vì vậy hàng năm vào dịp Lễ Đức Mẹ Hồn Xác Lên Trời, Bốn Mạng cộng Đoàn, Cộng đoàn thường tổ chức rước kiệu Đức Mẹ ở bãi đậu xe phía sau nhà thờ tiến vào nhà thờ trước khi cử hành thánh lễ. Trong thời gian đi kiệu, Ca đoàn hát những bài thánh ca về Đức Mẹ, còn giáo dân lần chuỗi Mân Côi, đọc Kinh cầu Đức Bà hoặc đọc những kinh quen thuộc về Đức Mẹ. Kiệu Đức Mẹ được đặt trên cung thánh cho đến sau thánh lễ và sau đó giáo dân có thể dâng hoa và cầu nguyện cùng Mẹ.

Vì nhiều lý do, trong những năm gần đây chương trình này không được thực hiện.

3/Làm Việc Kính Đức Mẹ Trước Thánh Lễ Chúa Nhật:

Sau khi Cộng Đoàn di chuyển đến sinh hoạt tại giáo xứ Saint James, nhờ có địa điểm rộng rãi và thuận tiện, nên thêm nhiều sinh hoạt được bắt đầu. Trong những năm tháng trước đây, vì địa điểm chật hẹp, nên Cộng Đoàn chỉ tới tham dự thánh lễ, không có những sinh hoạt khác. Ở giáo xứ Saint James, thánh đường rộng rãi, thời gian thuận tiện, nên trước thánh lễ, một số ông bà, anh chị em đã tụ họp trong thánh đường trước tòa Mẹ để lần chuỗi Mân Côi và hát những bài thánh ca tung hô Mẹ. Tiện đây xin phép trích đăng 15 ơn Đức Mẹ hứa ban cho những ai đọc kinh Mân Côi:

1/ Những ai trung thành phụng sự Mẹ bằng cách đọc kinh Mân Côi sẽ nhận được những ơn cao cả.

2/ Mẹ hứa sẽ phù trợ đặc biệt và ban nhiều đặc ân cho những ai đọc kinh Mân Côi

3/ Kinh Mân Côi sẽ là áo mã giáp để chống lại hỏa ngục. Kinh Mân Côi tiêu diệt thói xấu, giảm thiểu tội lỗi, và phá tan các nguy thuyết.

4/ Kinh Mân Côi giúp nhân đức và các việc lành triển nở. Kinh Mân Côi kéo nhiều tình thương và lòng thương xót của Chúa xuống trên các linh hồn; giúp người ta khinh chê thế tục cùng những giả trá của nó, và nâng tâm hồn họ khao khát những của trên trời. Kinh Mân Côi chính là phương tiện giúp thánh hóa các linh hồn.

5/ Linh hồn đến với Mẹ bằng kinh Mân Côi sẽ không hư mất.

6/ Những ai đọc kinh Mân Côi sốt sắng và áp dụng những mầu nhiệm của kinh Mân Côi vào đời sống mình sẽ không bị rủi ro. Chúa sẽ nhân từ với họ và họ sẽ không phải chết bất đắc kỳ tử. Nếu đã sống công chính, họ sẽ được bền vững mãi trong ơn Chúa và xứng đáng hưởng quê trời.

7/ Những ai thực lòng tôn sùng mầu nhiệm Mân Côi sẽ được ơn chịu các phép Bí tích trước giờ chết.

8/ Những ai trung thành lần chuỗi Mân Côi, khi sống và nhất là trong giờ chết, sẽ được ánh sáng

Chúa soi dẫn cùng với đầy dẫy ân huệ của Ngài. Khi lâm tử, họ sẽ được chia sẻ công nghiệp của các Thánh trên thiên đàng.

9/ Mẹ sẽ cứu khỏi lửa luyện tội những ai tôn sùng phép lần hạt Mân Côi.

10/ Những con cái trung thành của phép lần hạt Mân Côi sẽ được thừa hưởng vinh quang lớn lao trên trời.

11/ Nhờ lần hạt Mân Côi, các con sẽ được hết những gì mình xin.

12/ Những ai truyền bá phép lần hạt Mân Côi sẽ được Mẹ giúp đỡ trong lúc gian truân, khổ khổ.

13/ Mẹ đã xin Con Chí Thánh Mẹ ơn nầy cho những ai truyền bá pháp lần hạt Mân Côi, là họ sẽ được cả triều đình Thiên quốc cầu bầu cho khi sống và trong giờ lâm tử..

14/ Những ai đọc kinh Mân Côi đều là con cái Mẹ và là anh em với Con Một Mẹ Là Chúa Giêsu Kitô.

15/ Tôn sùng phép lần hạt Mân Côi là dấu chỉ chắc chắn cho phần rỗi linh hồn, nghĩa là sẽ được về Thiên Đàng.

4/ Đi Đàng Thánh Giá Trước Thánh Lễ Chúa Nhật Trong Suốt Mùa Chay:

Trước thánh lễ các Chúa nhật mùa chay, thay vì lần chuỗi Mân Côi, Cộng Đoàn đã dùng 30 phút trước thánh lễ để “Đi Đàng Thánh Giá”. Đây là thời gian thuận tiện để người giáo dân có dịp suy niệm về cuộc khổ nạn của Chúa Giêsu Kitô từ khi bị Philato xét xử, trên đường tiến đến núi sọ, chịu chết và táng trong mồ.

5/ Tĩnh Tâm Mùa Vọng Và Mùa Chay:

Để giúp giáo dân dọn mình sốt sắng Mừng Chúa Giáng Sinh, Cộng Đoàn đã cố gắng tổ chức một buổi tĩnh tâm ngắn để mọi người có cơ hội hồi tâm và lãnh nhận Bí Tích hòa giải hầu đón Chúa

Hài Đồng vào tâm hồn một cách xứng đáng và sốt sắng. Vì thời gian eo hẹp nên buổi tĩnh âm Mùa Vọng chỉ bắt đầu vào sáng Chúa nhật và chấm dứt vào trước thánh lễ lúc 1.00 PM và sau thánh lễ mọi người lãnh nhận Bí tích hòa giải.

Còn tĩnh tâm mùa chay thời gian dài hơn, thường bắt đầu vào tối Thứ sáu và cũng chấm dứt vào lúc 1:00 PM trước thánh lễ Chúa nhật và sau thánh lễ các cha sẽ ngồi tòa và giúp mọi người lãnh nhận Bí tích hòa giải. Trước đây vào thời gian này cũng có buổi tĩnh tâm cho giới trẻ, nhưng nay vì nhiều lý do nên không còn tiếp tục. Các linh mục nổi tiếng về giảng thuyết sau đây đã đến giúp Cộng Đoàn: Cha Lam, dòng Phanxico Việt nam, Cha Lưu Quang Bảo Vinh, dòng Chúa Cứu Thế Việt Nam, Cha Nguyễn Khắc Hy, Cha Vũ Thế Toàn, Cha Võ Tá Đê, Cha Vũ Đào, Cha Trần Đàm, Cha Thư, Cha Quảng, dòng Chúa Cứu Thế VN, cha Trần Công Vang.

6/ Tĩnh Tâm Mùa Chay Tại Nhà Dòng Mendham Và Hành Hương Tại Blue Army:

Những năm trước đây khi các Sisters Việt Nam ở nhà dòng Mendham còn đông, vào dịp Mùa chay các Sisters thường tổ chức một ngày tĩnh tâm cho các cộng đoàn Việt nam về tham dự. Nhưng thói quen tốt đẹp và hữu ích này không còn tồn tại.

Một sinh hoạt đạo đức khác cũng rất đáng đề cao. Vào Chúa nhật hoặc Thứ bảy cuối tháng Sáu hàng năm, Liên Đoàn Công Giáo Việt Nam miền Đông Bắc Hoa kỳ thường tổ chức ngày hành hương kính Đức Mẹ tại trung tâm hành hương, Blue Army tại Washington Township. Năm nào Cộng Đoàn Đức Mẹ Hồn xác Lên Trời cũng tham gia sinh hoạt này. Công tác cho ngày hành hương được ban tổ chức sắp xếp như Dâng hoa. Khiêng kiệu Đức Mẹ, Chặng Đàng Thánh Giá, Châu Thánh Thể, Ca đoàn. Năm nào Cộng Đoàn cũng chu toàn và được ca tụng, đặc biệt là

về dâng hoa, ca đoàn và chặng đàng thánh giá sống. Nói đến chặng đàng thánh giá sống, xin ghi lại một chuyện vui nhưng có thật. Năm đó (?) Cộng Đoàn Metuchen được giao cho việc suy niệm đàng Thánh giá. Nhóm nhĩ cộng đoàn phụ trách hoạt cảnh và diễn ngoài trời, xung quanh thánh đường. Đến chặng thứ 13” Hạ Xác Đức Chúa Giesu xuống mà phó ở tay Đức Mẹ” Không may chỗ hạ xác Chúa lại gặp ổ kiến lửa. nên mặc dầu Chúa đã sinh thì vẫn cử động được và Đức Mẹ thì ngồi không yên.

7/ Niệm Hương Trước Thánh Lễ Tất Niên Hàng Năm:

Thường trước đêm Văn nghệ truyền thống, Cộng Đoàn luôn có thánh lễ Tất niên. Buổi lễ này rất trọng thể, thường là có nhiều linh mục Việt nam tham dự. Có nhiều năm rất vui mừng được Giám mục giáo phận Metuchen đến chủ tế. Mục đích của buổi niệm hương trước thánh lễ là để tỏ lòng biết ơn, tưởng nhớ với người quá cố, chứ không liên hệ gì với những người đang còn sống. Xin lấy một ví dụ làm điển hình.

Tưởng nhớ các chiến sĩ quốc gia, các vị truyền giáo:

Những lúc nội chiến, ngoại xâm,
Bao nhiêu xương máu phủ đầy non sông.
Biết bao chiến sĩ anh hùng,
Hy sinh mạng sống giữ gìn giang sơn.
Đạo Chúa mang đến nguồn ơn,
Biết bao chiến sĩ ở miền phương xa.
Đức Tin gieo vãi nở hoa,
Nhiều người tin Chúa chan hòa Hồng ân....
Sống thời phục vụ xả thân,
Bây giờ khuất bóng hưởng ơn Chúa Trời.
Công lao các vị cao vời,
Nguyện xin Thiên Chúa đời đời ghi ân.
Xin dâng một nén hương trầm,
Đền ơn trả nghĩa muôn vàn kính yêu

8/ Picnic Cộng Đoàn Và Tết Trung Thu

Theo truyền thống đã có từ lâu trong Cộng Đoàn, hàng năm cứ vào dịp lễ Bốn Mạng Cộng Đoàn 15 tháng 8, Cộng Đoàn có ngày Picnic và Thánh lễ ngoài trời. Thánh lễ được bắt đầu vào khoảng 10:30 AM, sau đó là giờ ăn trưa. Thực phẩm cho bữa ăn trưa cũng như giải khát và những thực phẩm trong suốt ngày Picnic đều do Cộng Đoàn chu cấp. Sau buổi ăn trưa, mọi sinh hoạt được bắt đầu. Trò chơi cho giới cao niên gồm cờ tướng, Domino. Giới trẻ nam nữ có thể chơi volleyball hoặc túc cầu. Riêng các em nhỏ có môn cầu lông, kéo dây và nhiều trò chơi hấp dẫn khác. Trong suốt các giờ chơi, cộng đoàn luôn sẵn sàng nước ngọt, trái cây, bánh ngọt, chè v.v để các tham dự viên có giờ giải lao. Nếu ai không muốn tham dự các trò chơi trên thì có thể tụi 5, tụi 3 hàn huyền, tâm sự hưởng không khí trong lành ngoài trời sau những ngày làm việc vấp vấp hoặc tù túng trong nhà. Ngày Picnic kết thúc vào khoảng 6:00 PM cùng ngày, mọi người ra về trong sự nuối tiếc, hy vọng gặp lại nhau trong năm tới.

Tết Trung Thu: Hàng năm vào “Rằm Tháng Tám Âm Lịch”, gọi là Trung Thu hoặc tết Nhi đồng Cộng đoàn tổ chức cho các em thiếu nhi rước đèn và vui chơi, đồng thời các em cũng được thưởng thức những chiếc bánh trung thu rất thơm tho, mùi vị. Các vị phụ huynh cũng hiện diện và chung vui với các em, thưởng thức bánh trung thu để nhớ lại “những ngày xưa thân ái”.

9/ Bán Thực Phẩm Gây Quỹ:

Để có chút ngân quỹ cho những sinh hoạt của Cộng Đoàn, Ban thực phẩm đã cố gắng hết sức mua sắm, nấu nướng để có những món ăn thuần túy Việt nam để bán vào dịp Đại lễ Giáng Sinh, Lễ Phục Sinh, đặc biệt là vào dịp “Văn nghệ truyền thống” trong ngày đầu năm mới Âm lịch. Đây là một công việc vô cùng khó khăn, cần nhiều người phụ giúp

và mất rất nhiều thì giờ. Mặc dầu khó khăn và tốn nhiều thì giờ, nhưng nhờ sự hy sinh tận tụy của nhiều người, kết quả rất tốt đẹp.

10/Chương Trình Gói Bánh Chưng, Bánh Tết Vào Dịp Tết Âm Lịch:

Mặc dầu Cộng Đoàn được thành lập khá lâu (1987), nhưng những sinh hoạt lớn vẫn chưa có cơ hội sinh hoạt, một phần vì địa điểm sinh hoạt không thuận tiện, phần vì thiếu nhân lực. Chính vì hai lý do quan trọng đó, nên một số sinh hoạt phải tạm ngưng. Mãi đến năm 1995, Cộng Đoàn được di chuyển về giáo xứ Saint James, một số sinh hoạt mới được bắt đầu. Vào năm 2000, Cộng Đoàn bắt đầu chương trình gói bánh chưng, bánh tết. Lúc khởi đầu số bánh được gói chỉ tiêu thụ trong Cộng Đoàn và rất khiêm tốn, nhưng sau này đã phát triển, số bánh được gói đã lên hàng ngàn, nhưng những ai chậm bước sẽ không có bánh để thưởng thức trong những ngày đầu năm.

11/Bữa Tiệc Tri Ân:

Thường sau khi “Đêm Văn Nghệ Truyền Thống” cũng như những sinh hoạt Cộng Đoàn đã hoàn tất, cha Quản nhiệm và Hội Đồng Mục Vụ thường tổ chức một buổi gặp gỡ các ông bà, anh chị và các em trong một buổi tiệc nhỏ thân mật để mọi người đã bỏ công sức, thời gian cho Cộng Đoàn có thời gian ngồi lại hàn huyền tâm sự và trao đổi kinh nghiệm cũng như rút ra ưu khuyết điểm cho những sinh hoạt trong tương lai. Bữa tiệc tuy nhỏ, đạm bạc, nhưng đầy tình thân thương, đoàn kết.

12/ Các Lớp Học:

Hàng năm Cộng Đoàn có tổ chức các lớp Việt Ngữ cho các em. Các lớp học có nhiều trình độ để các em có thể theo đuổi, lớp dành cho các em chưa

biết đọc biết viết cũng như cho các em đã đọc thông viết thạo tiếng Việt. Ước muốn của Cộng Đoàn là muốn giúp các em hiểu biết tiếng Việt để hầu giúp đóng góp vào việc bảo tồn nền văn hóa nước nhà ở hải ngoại.

Ngoài các lớp Việt ngữ, Cộng Đoàn cũng có những lớp giáo lý để giúp các em đến tuổi lãnh nhận Bí tích xưng tội lần đầu. Còn các lớp giáo lý Thêm sức, giáo lý hôn nhân và tân tòng thì Cộng Đoàn chỉ mở khi có nhu cầu, nghĩa là có số học viên yêu cầu.

13/ Các Hội Đoàn:

Hiện trong Cộng Đoàn, có ba Hội Đoàn đang sinh hoạt đó là: Hội các bà mẹ Công giáo, Hội Cao niên và Đoàn Thiếu Nhi Thánh Thể. Ngoài các hoạt động theo mục đích và tôn chỉ riêng của hội, các hội đoàn này cũng đã giúp Cộng Đoàn trong nhiều lãnh vực như thực phẩm, báo chí, văn nghệ, phụng vụ.

Trước đây Công Đoàn có những hội đoàn như Đạo Binh Đức Mẹ, Nhóm Nhí, Nhóm Dân Thân, nhưng nay không còn hoạt động thường xuyên.

15/Ấn Hành Đặc San:

Công việc này chỉ thực hiện một năm một lần vào dịp Xuân. Công Đoàn được thành lập đã 34 năm (1987) và đã ấn hành được 32 số Đặc San, năm nay là số 33. Đây là một công việc vô cùng khó khăn cả vấn đề bài vở cũng như vấn đề kỹ thuật. Tác giả của tập Đặc San hầu hết là thuộc thành viên của Cộng Đoàn, thỉnh thoảng có những người thân quen với Cộng Đoàn đóng góp. Nội dung của Đặc San bao gồm nhiều loại: thơ, văn, truyện, biên khảo. Số tác giả càng ngày càng giảm thiểu vì một phần vì tuổi tác, phần khác lại di chuyển đi nơi khác ở, không biết trong tương lai phần nội dung có được phong phú nữa không. Làm Đặc San cũng tốn nhiều công sức và tiền bạc, nhưng đây là “Đứa con tinh thần của Cộng Đoàn” nên dù có vất vả, tốn kém cũng cố gắng để làm quà

cho mỗi gia đình trong ngày đầu xuân. Mặc dầu Cộng Đoàn nhỏ bé nhưng đã làm được một việc lớn lao mà nhiều cộng đoàn lớn khác không thực hiện được. Đặc san được biểu miễn phí cho các gia đình trong Cộng Đoàn và những thân hữu.

Sau khi tờ Đặc San Xuân Ất Mùi 2015 được ấn hành với chủ đề “40 năm viễn xứ” tôi có gửi tặng cho vị giáo sư cũ của tôi ở Oregon, Hoa Kỳ, tôi đã nhận được lời cảm ơn và lời nhận xét như sau: “Cảm ơn A đã gửi Đặc San của Cộng Đoàn A cho mình. Thật quý giá. Mình sẽ xem hình thức và đọc nội dung. Hình thức tờ Đặc San trình bày rất trang nhã. Còn phần nội dung rất phong phú. Thú thực mình không biết những tác giả cộng tác trong Đặc San, ngoại trừ A, nhưng biết họ rất có nhiệt tình và cố gắng. Ngoài những tác giả trong Cộng Đoàn, thấy có nhiều tác giả nổi tiếng như nhà văn Phạm tín An Ninh cộng tác, đó là điều may mắn và hãnh diện. Một lần nữa, xin chân thành cảm ơn và cầu chúc Cộng Đoàn A đang sinh hoạt giữ mãi được truyền thống tốt đẹp này để đóng góp vào việc duy trì và bảo vệ nền văn hóa nước nhà ở hải ngoại. Thân F X H Đ Cảnh.

16/Đêm Văn Nghệ Truyền Thống:

Hàng năm cứ mỗi độ Xuân về, Cộng Đoàn có thói quen tổ chức đêm Văn nghệ. Chủ đề của đêm Văn nghệ và chủ đề của tập Đặc san giống nhau. Chương trình Văn nghệ thường kéo dài khoảng 3 tiếng đồng hồ, sau đó là phần số số và cuối cùng là chương trình dạ vũ. Đây là một sinh hoạt tốn rất nhiều thời gian và nhân lực. Hàng năm cứ khoảng sau Thanksgiving là chương trình văn nghệ bắt đầu tập dượt. Vấn đề khó khăn đầu tiên là nhân lực, kế tiếp là về thời gian. Mặc dầu khó khăn và trở ngại, nhưng ban Văn Nghệ vẫn kiên nhận và năm nào cũng thành công tốt đẹp.

Trên đây là những sinh hoạt đã có trong cộng đoàn, những với thời gian và nhiều lý do khác nhau có nhiều sinh hoạt đã không còn hoạt động.

Ước mong với lòng nhiệt thành và sự đóng góp của mỗi thành viên mọi sinh hoạt tốt đẹp vẫn được tiếp tục. ■

Lời Hay Ý Đẹp

Phan Van An lược lặt

- 1/ Nhân cách là một vị thần bảo vệ của con người (Heracltus)
- 2/ Phụ nữ đẹp làm vui mắt,
Phụ nữ đức hạnh làm vui lòng người.
(Napoleon)
- 3/ Lòng can đảm là biện pháp để đối đầu những điều không biết trước (Agatha Christie)
- 4/ Nỗi buồn bay đi trên đôi cánh của thời gian.
(La Fontaine).
- 5/ Phương hướng của bạn quan trọng hơn tốc độ
(Richard L. Evans)
- 6/ Với thế giới, bạn có thể chỉ là một người,
nhưng với một người, bạn có thể là cả thế giới.
(Vô danh).
- 7/ Kiến thức chỉ có được qua tư duy của con người
(A Einstein)
- 8/ Một ngày ngồi trách móc sao bằng một giờ làm việc. Một giờ này làm lòng ta nhẹ và túi ta nặng (Benjamin Franklin)
- 9/ Tình yêu chân chính có thể cổ vũ con người đánh thức sức mạnh đang say ngủ và tài năng tiềm tàng trong lòng anh ta. (Bocaccio)
- 10/ Lòng kiên nhẫn và thời gian làm được nhiều hơn là sức mạnh hay nhiệt huyết (La Fontaine).
- 11/ Sự thiếu thốn là người thầy giáo nghiêm khắc nhất. (Tục ngữ Nam tư)
- 12/ Khi cái đầu nghỉ, cái lưỡi được nghỉ
(Ngạn ngữ Nga)

13/ Tài sản lớn nhất của bạn là khả năng kiếm tiền. Tài nguyên lớn nhất của bạn là thời gian (Brian Tracy).

14/ Người đùm bọc che chở cho ta tốt nhất là tài năng và đức hạnh của chính mình. (Ngạn ngữ Pháp)

15/ Điều ta biết là giọt nước, điều ta chưa biết là đại dương (Newton)

16/ Anh càng phán xét nhiều thì anh càng yêu ít (Balzac).

17/ Không có tình bạn, tình yêu nào như tình yêu cha mẹ thương con (Beecher)

18/ Nếu không có người bạn tốt thì ta khó mà biết được những sai lầm của bản thân (tục ngữ) ■

